

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 iunie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020, declarat de către inculpatul

Spătărencu Nicolae XXXXX,
născut la XXXXX, originar și domiciliat în
XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 12.12.2018 – 02.06.2020;

Instanța de apel: 23.07.2020 – 27.10.2020;

Instanța de recurs: 08.06.2021 – 20.10.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 iunie 2020, *Spătărencu Nicolae XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 317 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (un) an și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa aplicată prin noua sentință, s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin încheierea din 09 iunie 2017, cu stabilirea unei pedepse definitive sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 2 (doi) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Demersul procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare a fost admis și dispusă încasarea de la Spătărencu Nicolae în contul statului suma de 606,20 lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Prin aceeași sentință a fost condamnat și Mizerschii Nicolai, însă în privința acestuia, instanța de recurs ordinar s-a pronunțat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

2. Prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Spătăreanu Nicolae XXXXX, fiind persoana care execută pedeapsa cu închisoare, a săvârșit tentativa de evadare din locurile de deținere, în următoarele împrejurări:

La 22.07.2016, persoana în privința căreia a fost disjunsă cauza, a fost plasată pentru deținere în celula nr. 116, a blocului de regim nr. 3 al Penitenciarului nr. 13, mun. Chișinău. Tot în aceeași celulă, la 21.04.2017 a fost plasat pentru deținere Mizerschii Nicolai, iar la 26.05.2017 și condamnatul Spătăreanu Nicolae XXXXX. În timpul deținerii în celula menționată supra, persoana în privința căreia a fost disjunsă cauza, Mizerschii și Spătăreanu urmau să respecte legislația execuțional-penală, în special prevederile Statutului executării pedepsei (SEP) de către condamnați (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26.05.2006, cu ulterioarele modificări) pct. 89, potrivit căruia erau obligați să respecte întocmai cerințele Codului de executare a SEP.

În perioada deținerii în celula nr. 116, (24.04.2017 - 01.06.2017), date concrete nu au fost posibile de stabilit, deținutul Mizerschii Nicolai, aderând la acțiunile persoanei în privința căreia a fost disjunsă cauza, la acțiunile cărora a aderat și deținutul Spătăreanu Nicolae, aflându-se în loc de detenție, urmărind scopul de evadare din Penitenciarul nr. 13, amplasat pe str. Bernardazzi 3, în mun. Chișinău, în vederea eschivării de la ispășirea pedepselor cu închisoarea stabilite de instanțele de judecată, realizând intențiile sale criminale și acționând de comun acord, folosind obiecte confecționate artizanal, au săpat o gaură-tunel în podea (amplasată în partea stângă a celulei de lângă ușa de la intrare - vizavi de blocul sanitar) cu dimensiunea circa 30x50 cm, cu adâncimea de 1 metru, lungimea de circa 2,25 m, diametru de circa 70 cm., tunelul fiind îndreptat spre fereastra celulei, prin care intenționau să evadeze din penitenciar.

În continuare, la 01.06.2017, deținutul Mizerschii Nicolai a ieșit din celula nr. 116 și a refuzat să între înapoi, comunicând că în celulă se fac săpături. Ulterior, în jurul orei 21.30, în urma controlului tehnic efectuat de colaboratorii penitenciarului în celula nr.116 a Penitenciarului nr. 13 a fost depistată gaură-tunel săpată în podea, de către persoana în privința căreia a fost disjunsă cauza și Spătăreanu și Mizerschii, în care se aflau 54 saci improvizați manual din cearșafuri, plapume și hainele personale a deținuților indicați, plini cu humusul obținut în rezultatul formării tunelului. În așa mod, persoana în privința căreia a fost disjunsă cauza, Mizerschii Nicolai XXXXX și Spătăreanu Nicolae XXXXX, nu și-au realizat intențiile și acțiunile criminale, îndreptate nemijlocit la evadarea din Penitenciarul nr. 13, mun. Chișinău, din cauze independente de voința făptuitorilor, aceștia oprindu-se de săpat în peretele clădirii.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a

reținut că, *în drept*, fapta inculpatului Spătărencu Nicolae XXXXX întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 27, 317 alin. (2) lit. b) Cod penal, *tentativă de evadare din locurile de deținere, săvârșită de persoana care execută pedeapsa cu închisoare, precum și de persoana care se află sub arest preventiv, săvârșită de două sau mai multe persoane*.

3. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, la data de 23.06.2020 a declarat apel inculpatul Spătărencu Nicolae prin care a solicitat să fie achitat, deoarece el nu are nici o atribuție cu această infracțiune. În momentul când el a fost transferat în celula 116 cu ceilalți coinculpați, acolo deja se făceau săpături, iar când a fost transferat din această celulă, administrația a descoperit aceste săpături și la acel moment el deja nu se mai deținea în celula dată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020, apelul declarat de inculpatul Spătărencu Nicolae a fost respins, ca fiind depus peste termen.

5. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a reținut că inculpatul Spatarencu Nicolae a depus apelul prin poștă la data de 19 iunie 2020, fără a solicita repunerea în termen (f.d. 93).

În acest context, instanța de apel a notat că sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 02 iunie 2020, a fost pronunțată public și expediată în adresa inculpatului Spatarencu Nicoale la data de 02.06.2020 (f.d. 82), ultimul confirmând instanței, prin teleconferință că a recepționat copia sentinței la data de 03.06.2020, iar avocatul Cebotari Pavel, în interesele inculpatului Spatarencu Nicolae a recepționat-o la data de 03.06.2020 (f.d. 85).

Astfel, potrivit prevederilor art. 403 alin. (1), 404 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres imposibilitatea declarării apelului mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei, ceea ce face imposibilă și repunerea în termen a apelului declarat de inculpatul Spătărencu Nicolae, care a depus apel la data de 19 iunie 2020. Prin urmare, curgerea termenului de contestare a sentinței cu apel pentru Spătărencu Nicolae, începe din data de 02 iunie 2020, însă, inculpatul nu și-a exercitat dreptul legal de atac a actului de dispoziție a instanței de judecată în termenul prevăzut de lege.

Deci, în sensul celor menționate, instanța de apel a punctat că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Reieșind din cele expuse mai sus, instanța a concluzionat că cererea de apel depusă de inculpatul Spătărencu Nicolae, nu se încadrează în termenul legal, fiind depus tardiv, iar repunerea în termen nu a fost solicitată, astfel că, repunerea apelului în termen, de către instanța de apel, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce în accepțiunea CtEDO (*cauza Ghirea versus Republica Moldova*) urmează a fi interpretat ca

încălcarea a principiilor securității juridice, cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului - dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare.

6. La data de 25 mai 2021, inculpatul Spătăreanu Nicolae, declară recurs ordinar și invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită repunerea în termen a cererii de recurs, cu casarea hotărârilor pronunțate pe caz și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința sa.

Pentru a argumenta cele solicitate în recursul declarat, inculpatul menționează că, cu 5 zile înainte de a fi descoperită gaura respectivă în celula nr. 116, a fost plasat în acea celulă de către serviciul securitate, care nu avea dreptul să îl plaseze în celula respectivă, conform Codului de Executare și Statutului executării pedepsei de către condamnați, care interzice deținerea persoanelor condamnate în penitenciar de tip semiînchis împreună cu persoanele condamnate în penitenciar de tip închis.

Consideră recurentul că infracțiunea a fost înscenată de către administrația penitenciarului împreună cu ceilalți coinculpați. Când a înțeles că a fost provocat la această infracțiune de către administrația penitenciarului a ieșit din celulă și a refuzat să intre, comunicând colaboratorilor penitenciarului că în celulă se sapă un tunel, însă ultimii nici nu au reacționat îndată, dar peste un timp, în jurul orelor 21:30, la controlul de seară, au intrat și au inspectat celula.

De asemenea, subliniază inculpatul că a omis termenul de apel, deoarece nu are cunoștințe juridice și nu știa că poate contesta cu apel sentința, ba mai mult, în prima instanță a fost asigurat cu un apărător din oficiu, și a admis că acesta va declara apel și îi va reprezenta interesele în continuare, lucru care nu s-a întâmplat. Mai relatează că, decizia instanței de apel a recepționat-o de la administrația penitenciarului abia la 14.05.2021, adică după 7 luni de la pronunțarea motivată a acesteia.

6.1. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a

deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Reieșind din materialele cauzei, instanța de recurs remarcă faptul că recurentul a fost prezent la pronunțarea dispozitivului (vol. V, f.d. 134) și deci, cunoștea soluția pronunțată pe cauza dată, precum și despre data când va fi pronunțată decizia motivată.

Subsecvent, decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la data 08.12.2020 (vol. V, f.d. 157), iar la data de 09.12.2020, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei nominalizate instituției penitenciare în care era deținut inculpatul Spătărencu Nicolae (vol. V, f.d. 157).

Aceste circumstanțe, certifică faptul că instanța de apel a întreprins măsuri pozitive pentru a aduce la cunoștință decizia motivată participanților la proces, inclusiv inculpaților care se aflau în detenție.

Prin urmare, criticile invocate în susținerea tardivității recursului ordinar de pe rol, Colegiul penal le consideră neîntemeiate. Or, un aspect important, care urmează a fi subliniat în speța dată, decurge anume din prescripțiile art. 230 alin. (2) coroborat cu art. 422 Cod de procedură penală, potrivit cărora termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv.

Pe cale de consecință, Colegiul penal conchide că recursul ordinar declarat la 25 mai 2021 de către inculpatul Spătărencu Nicolae împotriva deciziei instanței de apel din 27 octombrie 2020, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul *Spătărencu Nicolae Nicolae*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020, în propria cauză penală, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la *25 noiembrie 2021*.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana